

PRAVDA O INHALANTECH

Snappers

Čikuli

blast

Medusa

Poppers

ŘEKNI NE DROGÁM – ŘEKNI ANO ŽIVOTU

PROČ VZNIKLA TATO BROŽURA

Ve světě se o drogách hodně mluví — na ulicích, ve školách, na internetu, i v televizi. Něco z toho je pravda, něco ne.

Velkou část toho, co se o drogách říká, ve skutečnosti šíří ti, kdo drogy prodávají. Napravení drogoví dealeři přiznávají, že byli ochotní říci cokoli, jen aby člověka přiměli drogu koupit.

Nenechte se obelhávat. Abyste se vyhnuli závislosti a mohli vzdorovat drogám a pomohli svým přátelům, potřebujete fakta. Proto jsme připravili tuto brožuru — pro vás.

Komunikace s vámi je pro nás důležitá, proto se těšíme na vaše připomínky. Můžete navštívit naši webovou stránku na adrese **www.drugfreeworld.org** a poslat nám e-mail na **info@drugfreeworld.org**.

CO JSOU TO INHALANTY?

Inhalanty neboli těkavé látky jsou chemické látky, které uživatelé čichají, aby docílili rychlého opojení. Existuje více než 1 000 domácích a jiných běžných výrobků, které je možné zneužívat jako inhalanty. Většinou se ale užívají ředidla na barvy, určitá lepidla, toluen*, benzín, plyn do zapalovačů, rajský plyn**, barvy ve spreji, čisticí prostředky, dusitan amylnatý*** neboli „poppers“, prostředky proti zápachu a různá rozpouštědla.

Většina těchto výrobků má podobné účinky jako anestetika, tj. utlumení tělesných funkcí. Po počátečním opojení a ztrátě zábran nastupuje ospalost, bolesti hlavy a podrážděnost.

Chemikálie se v plicích velmi rychle vstřebávají do krve a putují do mozku

* toluen: bezbarvá kapalina užívaná jako rozpouštědlo

** rajský plyn (oxid dusný): bezbarvý plyn sladké vůně, který se užívá jako anestetikum

a ostatních orgánů, kde někdy způsobují nevratné fyzické a mentální poškození.

Uživatelé inhalují chemické výpary přímo z otevřených nádob nebo je vdechují z hadrů nasáklých chemikáliemi. Někteří si tyto látky vstříkují přímo do úst či nosu nebo si jimi máčejí límec, rukávy či manžety a pak k nim pravidelně čichají. Rozšířená je také praxe čichání pod plastickou či papírovou taškou, což ovšem v uzavřených prostorách významně zvyšuje riziko udušení.

„Poppers“ prodávané na koncertech a v tanečních klubech mohou obsahovat jedovaté chemikálie, které mohou trvale poškodit tělo a mozek.

*** dusitan amylnatý: nažloutlá kapalina, která se používá k rozšíření cév, někdy též zneužívaná jako inhalant.

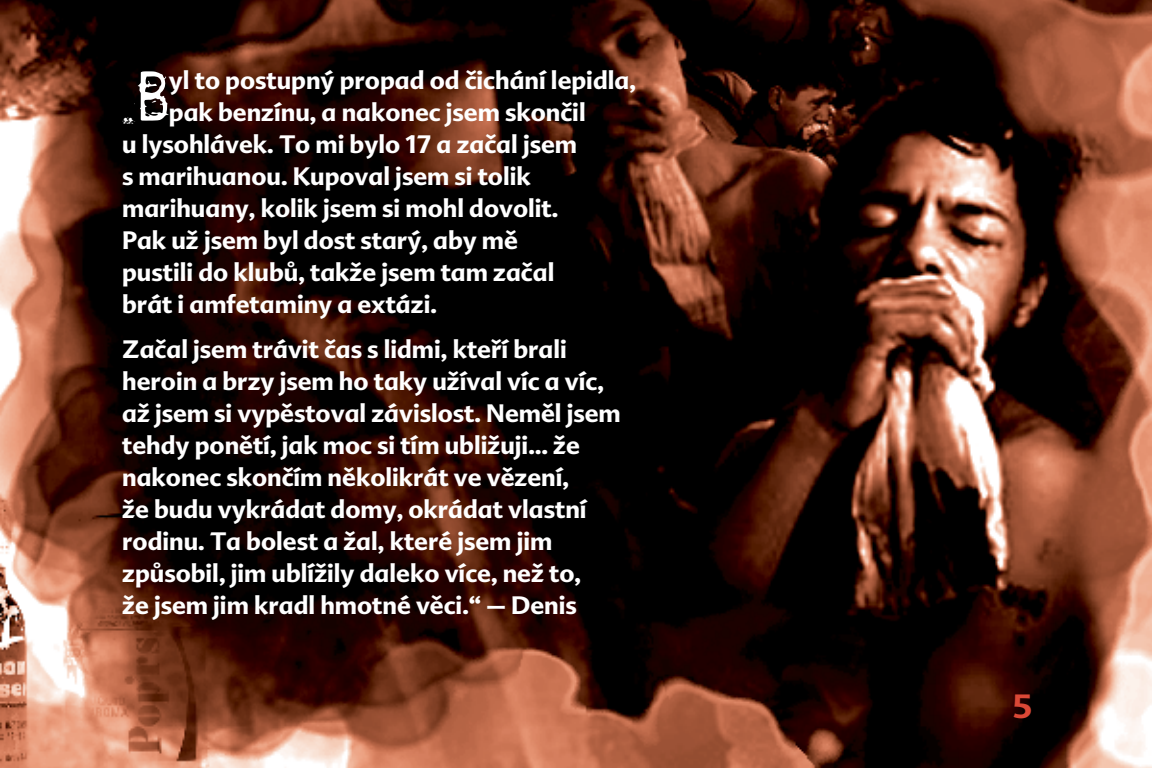

SLANGOVÉ NÁZVY

TĚKAVÝCH LÁTEK

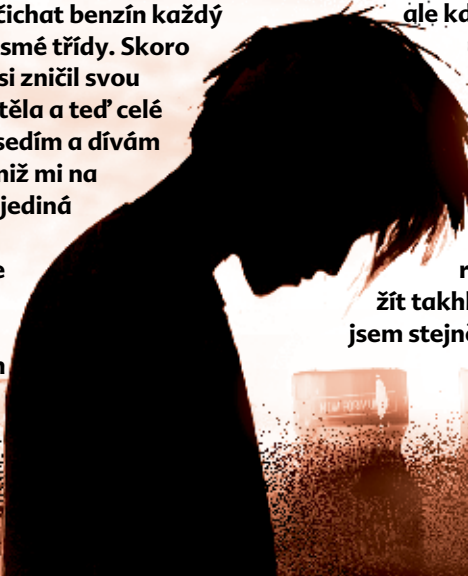
- ✖ Kellen
- ✖ Rajčák
- ✖ Poppers
- ✖ Těčko

Byl to postupný propad od čichání lepidla,
pak benzínu, a nakonec jsem skončil
u lysohlávek. To mi bylo 17 a začal jsem
s marihuanou. Kupoval jsem si tolik
marihuany, kolik jsem si mohl dovolit.
Pak už jsem byl dost starý, aby mě
pustili do klubů, takže jsem tam začal
brát i amfetaminy a extázi.

Začal jsem trávit čas s lidmi, kteří brali
heroin a brzy jsem ho taky užíval víc a víc,
až jsem si vypěstoval závislost. Neměl jsem
tehdy ponětí, jak moc si tím ubližuji... že
nakonec skončím několikrát ve vězení,
že budu vykrádat domy, okrádat vlastní
rodinu. Ta bolest a žal, které jsem jim
způsobil, jim ublížily daleko více, než to,
že jsem jim kradl hmotné věci.“ — Denis

Když jsem byl ve čtvrté třídě,
jeden 'kamarád' mi ukázal
inhalanty. A protože jsem byl
mladý a skoro nic o nich nevěděl,
začal jsem čichat benzín každý
den až do osmé třídy. Skoro
úplně jsem si zničil svou
koordinaci těla a teď celé
hodiny jen sedím a dívám
se do zdi, aniž mi na
mysl přijde jediná
myšlenka.
Moje tělo je
tady, ale já
jako bych
nebyl. Mám
problémy
si vůbec

udržet práci
a posledních
dvanáct let žiji sám.
Vypadám normální,
ale když se pokusím
ukázat zájem
a promluví
na nějakou ženu,
je hned vidět,
že jsem skoro
úplně vygumovaný.
Nesnáším tenhle život,
raději bych byl mrtvý, než
žít takhle dál. Protože už takhle
jsem stejně jako mrtvý.“

— John

JAK TĚKAVÉ LÁTKY PŮSOBÍ NA LIDSKÉ TĚLO?

Těkavé látky mohou způsobit poškození srdce, ledvin, mozku, jater, kostní dřeně a dalších orgánů.

- ✖ Těkavé látky přerušují přísun kyslíku do těla a nutí srdce bít rychleji a nepravidelně.
- ✖ U uživatelů se může projevovat nevolnost, krvácení z nosu a ztráta čichu či sluchu. Chronické užívání může vést k úbytku svalové hmoty.

Jedovaté chemikálie také postupně ničí plicí a imunitní systém.

- ✖ Čichači riskují syndrom náhle smrti. Zneužívání těkavých látek může být smrtelné až při stém užití, nebo třeba hned při prvním.

KRÁTKODOBÉ ÚČINKY

Většina těkavých látek vyvolává změněné stavy vědomí tím, že působí přímo na nervový systém. Uživatel cítí opojení a další pocity podobné jako po požití alkoholu již po několika sekundách. Mezi další účinky, které se objevují během nebo krátce po užití, patří:

- ✗ Nežřetelná mluva
- ✗ Dotyčný se zdá být opilý, omámený, či se chová, jako kdyby měl závrať
- ✗ Neschopnost koordinovaného pohybu.
- ✗ Halucinace a bludy
- ✗ Nepřátelství
- ✗ Apatie
- ✗ Narušená soudnost
- ✗ Bezvědomí
- ✗ Těžké bolesti hlavy
- ✗ Vyrážky kolem nosu a úst
- ✗ Dlouhodobé čichání těchto chemikálií může přivodit zrychlený nebo nepravidelný tep selhání srdce a někdy i smrt během několika minut.
- ✗ Při čichání je do krve a následně do centrálního nervového systému místo kyslíku vstřebávána čichaná chemikálie, což může vést až k zástavě dechu a smrti udušením.

DLOUHODOBÉ ÚČINKY

Dlouhodobí číchači

zažili tyto příznaky:

- ✗ Svalová slabost
- ✗ Dezorientace
- ✗ Neschopnost koordinace
- ✗ Popudlivost
- ✗ Deprese
- ✗ Vážné, v některých případech až nevratné poškození srdce, jater, ledvin, plic a mozku
- ✗ Poruchy paměti, snížená inteligence
- ✗ Ztráta sluchu
- ✗ Poškození kostní dřeně
- ✗ Selhání srdce či udušení nedostatkem kyslíku, smrt

Chronické užívání těkavých látek může způsobit závažné, v některých případech nevratné poškození srdce, plic, jater a ledvin.

Chronické užívání těkavých látek je spojováno s řadou závažných zdravotních problémů. Čichání lepidel a ředidel způsobuje ledvinové obtíže. Čichání toluenu a jiných rozpouštědel způsobuje poškození jater. Zneužívání těkavých látek má také často za následek poruchy paměti a snížení inteligence.

Zítřka to bude šest let, co náš syn Justin „Zemřel. Bylo mu 16. Zabilo ho čichání osvěžovače vzduchu, zneužíval inhalanty. Jeho nesmyslná smrt otřásla světem všech lidí, kteří ho znali. Justin byl vzorný student, miloval život a do všeho se vrhal s nadšením... Pro mnoho lidí byl zdrojem inspirace... Do smrti se budu ptát sama sebe, jestli by tu s námi Justin dnes byl, kdyby tehdy věděl, jaké riziko podstupuje.“

— Jackie

JSOU TĚKAVÉ LÁTKY

NÁVYKOVÉ?

Těkavé látky mohou vyvolávat fyzickou i psychickou závislost. Uživatelé uvádějí, že pocítují velmi silné nutkání v čichání pokračovat, zejména po několika dnech soustavného užívání.

Dlouhodobí uživatelé mohou při léčení pocítovat řadu abstinčních příznaků, například nevolnost, nadměrné pocení, bolest svalů, bolesti hlavy, zimnici, podrážděnost, třes a halucinace. Ve vážných případech i křeče.

MEZINÁRODNÍ STATISTIKY

V České republice je alarmující nárůst dětí do 13 let, které mají zkušenosti s drogami. S čicháním těkavých látek mělo v roce 2003 zkušenost 29,0 % dětí do věku 13 let a v roce 2007 již 36,2 %.

- ✗ Více než 22,9 milionů Američanů má zkušenost s čicháním těkavých látek někdy během svého života.
- ✗ Životní zkušenost s těkavými látkami mělo v roce 2007 v České republice 7 % studentů ve věku 16 let.
- ✗ Než se studenti v USA dostanou do osmého ročníku, jeden z pěti užije těkavé látky. V roce 2007 se staly těkavé látky drogou, která byla nejvíce zneužívána mládeží mezi 12 a 13 rokem života.
- ✗ 22 % čichačů, kteří zemřeli na předávkování inhalanty, nemělo s touto drogou žádnou předchozí zkušenost – již jejich první pokusy byly smrtelné.

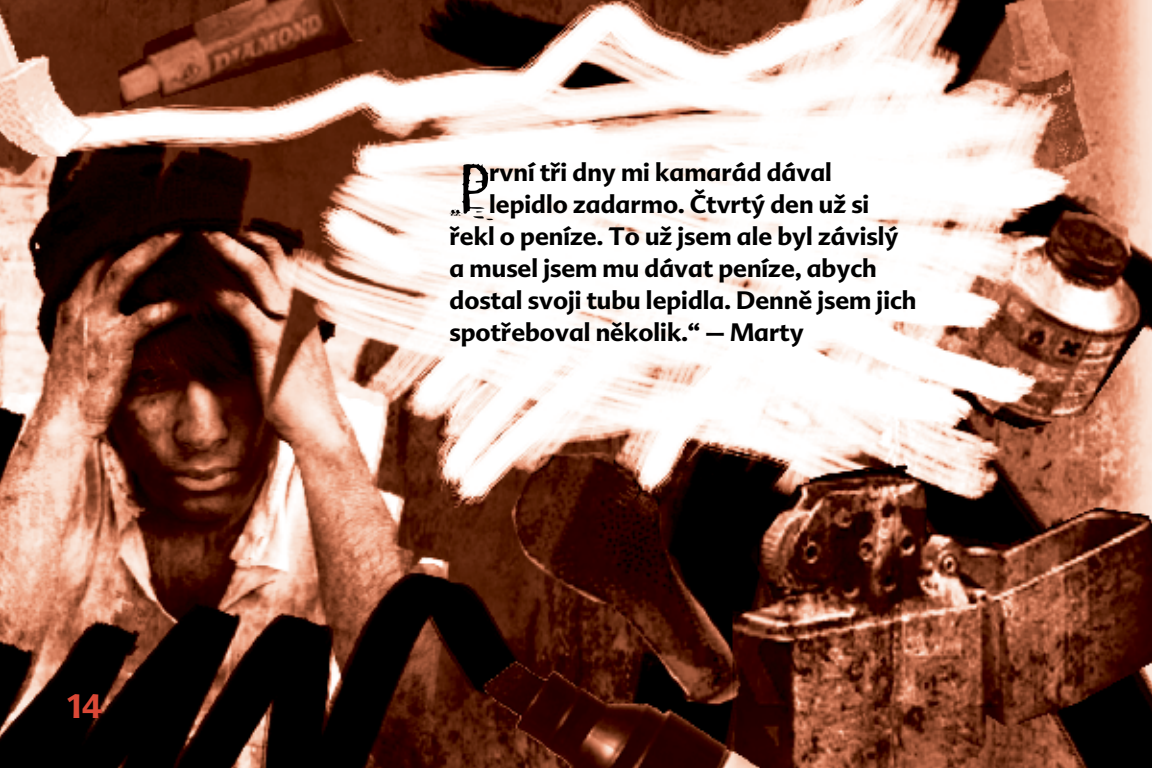
- ✗ Na ulicích hlavního města Keni Nairobi žije odhadem 60 000 dětí, téměř všechny jsou závislé na inhalantech.
- ✗ V pákistánském městě Karáči žije odhadem 14 000 dětí bez domova, z nichž 80 % až 90 % čichá lepidla nebo ředidla.
- ✗ Americký Národní průzkum pro užívání drog a zdraví zjistil v roce 2006, že 1,1 milionu teenagerů ve věku 12-17 let zneužilo inhalanty v předešlém roce.

Ze všech úmrtí následkem zneužívání inhalantů připadá 22 % případů na první pokusy s těmito drogami.

V pákistánském městě Karáči, čichá 80 % až 90 % dětí žijících na ulici lepidla či ředidla.

80 – 90 %

22 %

A collage of images with a warm, brownish-orange color palette. In the upper left, a small rectangular object is labeled 'DIAMOND'. In the center, a man's face is visible, looking down with his hands covering his eyes. To the right, there is a bottle of glue and a mechanical device with a circular dial and a handle. The background is filled with abstract, flowing shapes that resemble liquid or smoke.

První tři dny mi kamarád dával
„lepidlo zadarmo. Čtvrtý den už si
řekl o peníze. To už jsem ale byl závislý
a musel jsem mu dávat peníze, abych
dostal svoji tubu lepidla. Denně jsem jich
spotřeboval několik.“ — Marty

RŮZNÉ DRUHY TĚKAVÝCH LÁTEK

Těkavé látky se dělí do čtyř různých skupin:

KAPALINY

— které se vypařují při pokojové teplotě. Ty jsou obsaženy v řadě běžně dostupných domácích a průmyslových produktů, jako jsou například ředidla, odmašťovadla, benzín, lepidla, či fixy.

SPREJE

— jako například barvy ve spreji, deodoranty, spreje na vlasy a spreje na ochranu tkanin.

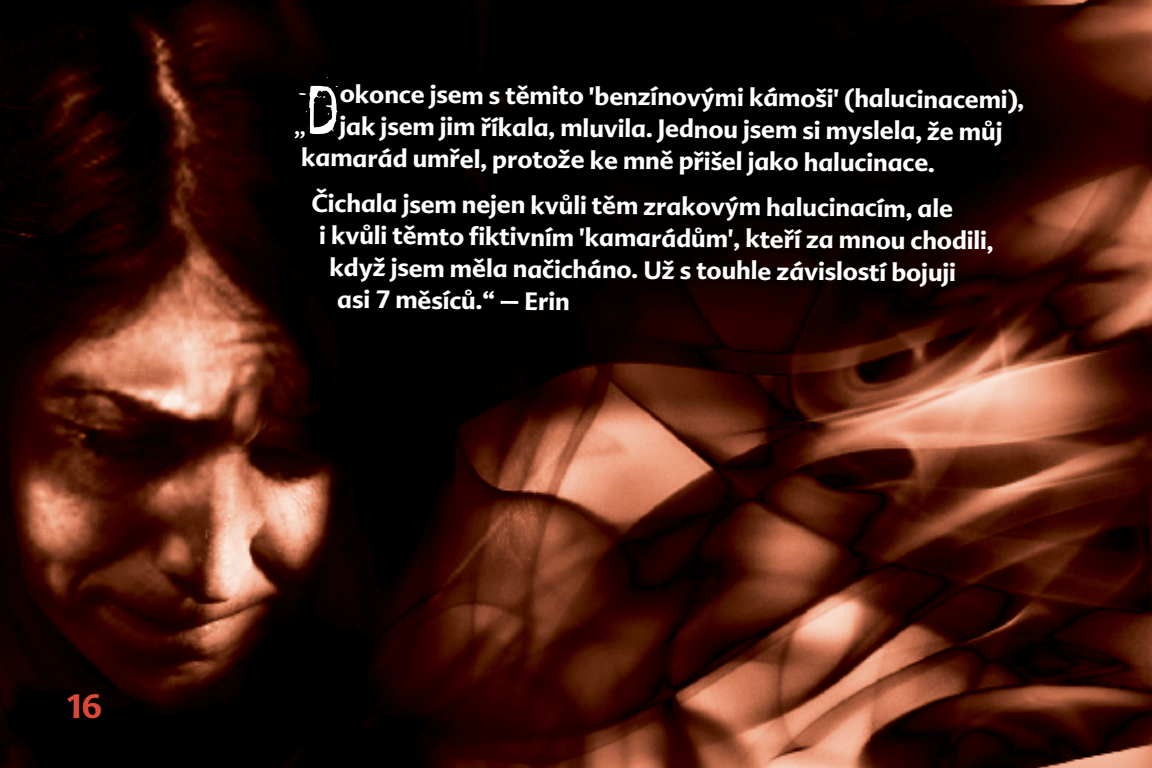
PLYNY

— včetně lékařských anestetik (éter, chloroform, oxid dusný známý jako „rajský plyn“), butanových zapalovačů, propanových lahví, šlehaček ve spreji.

NITRITY

— je chemická látka obsažená v přísadách, která prodlužuje trvanlivost jídla, v čistících prostředcích na kožené zboží, ozdobách interiérů a tak dále. Jsou řazeny do zvláštní kategorie inhalantů, které účinkují přímo na centrální nervový systém, mozek a míchu. Užívají se zejména jako povzbuzovače sexuální výkonnosti a jsou známy jako „poppers“.

- Dokonce jsem s těmito 'benzínovými kámoši' (halucinacemi),
„Jak jsem jim říkala, mluvila. Jednou jsem si myslela, že můj
kamarád umřel, protože ke mně přišel jako halucinace.

Čichala jsem nejen kvůli těm zrakovým halucinacím, ale
i kvůli těmto fiktivním 'kamarádům', kteří za mnou chodili,
když jsem měla načicháno. Už s touhle závislostí bojuji
asi 7 měsíců.“ — Erin

JSOU TĚKAVÉ LÁTKY NEBEZPEČNÉ?

Protože těkavé látky nejsou v USA zakázány, nařídilo 38 států v USA omezení prodeje a distribuci určitých produktů, které jsou často zneužívány jako inhalanty. Některé státy zavedly pokuty, vězení nebo povinné léčení za prodej, distribuci, užití či držení inhalačních chemikálií.

V některých amerických státech zákony zakazují inhalování rajskeho plynu pro vlastní potřebu.

V některých komunitách v Západní Austrálii a Jižní Austrálii byly zavedeny zákony zakazující čichání benzínu. V australském státě Victorie a Západní Austrálii mohou policisté provádět prohlídky osob podezřelých z držení inhalantů a nalezené drogy zabavovat.

V Anglii a Walesu je zakázán prodej těkavých látek komukoli mladšímu 18 let, pokud je důvod se domnívat, že by je dotyčný zneužil k čichání.

TĚKAVÉ LÁTKY:

Vdechování výparů chemikálií, jako jsou například kadidlo, vonné oleje, pryskyřice, koření či parfémy, za účelem navození pozměněných stavů vědomí, bylo již odedávna součástí náboženských rituálů ve starém Egyptě, Babylónii (na území dnešního Iráku), Indii a Číně.

Někteří badatelé zastávají názor, že vdechování výparů jako prostředek k navození změněných stavů vědomí bylo praktikováno i kněžkami ve věštírně v Delfách* ve Starém Řecku.

Na počátku 19. století byla tehdejší anestetika (oxid dusný, éter a chloroform) běžně užívána jako drogy.

Oxid dusný byl považován za lacinou náhražku alkoholu. K jeho popularitě přispěl i britský vědec sir Humphry Davy. Pořádal večírky, na nichž byl hromadně užíván, a jako první mu v roce 1799 dal jméno „rajský plyn“. Povšiml si také jeho anestetických účinků a poukázal na to, že by tento plyn mohl být využíván i při chirurgických zákrocích. Trvalo však dalšího půl století, než byla tato myšlenka vyzkoušena v praxi.

Rekreační užívání anestetik pokračovalo během celého

* Staří Řekové věřili, že Bůh Apollón promlouvá ke kněžkám ve věštírně v Delfách.

KRÁTKÁ HISTORIE

Sir
Humphry Davy

19. století jak v Evropě, tak i ve Spojených státech.

Během tzv. prohibice (zákaz prodeje alkoholu) ve dvacátých letech byl éter používán jako rekreační droga, když byl v USA alkohol zákonem zakázán.

Ve čtyřicátých letech se stalo populární rekreační užití rozpouštědel, hlavně benzínu.

Zneužití těkavých látek narostlo v USA v padesátých letech. Nyní je jejich čichání rozšířeno mezi nezletilými.

V 60. letech již byla k čichání zneužívána celá řada komerčních produktů od ředidel na barvy a laky, přes odlakovače na nehty, leštidla na boty, kapalinu do zapalovačů až po barvy ve spreji a další.

V posledních letech se čichání lepidel a benzínu stalo široce rozšířeným problémem mezi dětmi žijícími na ulici v jižní Asii, Mexiku, východní Evropě, Keni a v dalších místech ve světě. Tyto děti bez domova užívají inhalanty, aby utlumily bolest z hladu, zimy a zoufalství.

Čichání benzínu a barev ve spreji je také rozšířené v odlehlých oblastech Kanady, Ameriky, Austrálie, Nového Zélandu a na některých tichomořských ostrovech.

Pravda o drogách

Drogy jsou v podstatě jedy. Užité množství určuje jejich účinek.

Malé množství stimuluje (zvyšuje aktivitu). Větší množství funguje jako sedativum (potlačuje aktivitu). Stále se zvyšující množství působí jako jed a může dotyčného zabít.

To platí pro kteroukoliv z drog. Rozdíl je pouze v množství, které je potřebné k dosažení vytouženého účinku.

Mnoho drog má však další vlastnost: přímo ovlivňují mysl. Dokáží pokřivit vnímání

toho, co se kolem člověka děje. Výsledkem je, že se jednání uživatele může jevit jako divné, iracionální, nepatřičné a dokonce destruktivní.

Léky jsou také drogy. Jejich účelem je vás povzbudit, utlumit, nebo změnit něco ve vašem těle, aby fungovalo lépe. Někdy jsou nezbytné. Ale jsou to pořád drogy, fungují jako stimulanty nebo sedativa a příliš velká dávka vás může i zabít. Takže pokud léčiva používáte jinak, než je předepsáno, mohou být zrovna tak nebezpečná, jako ilegální drogy.

A person is silhouetted against a bright sunset sky, standing on a large rock in the middle of a calm lake. The sun is low on the horizon, casting a warm orange glow across the water and the silhouetted mountains in the background. Several smaller rocks are visible in the foreground.

Skutečným řešením je
zjistit si fakta a s drogami
vůbec nezačínat.

PROČ LIDÉ BEROU DROGY?

Lidé berou drogy, protože chtějí ve svém životě něco změnit.

Zde je několik důvodů, které mladí lidé uvedli pro své rozhodnutí brát drogy:

- Zapadnout do kolektivu
- Uniknout od reality a odpočinout si
- Zahnat nudu
- Udělat něco dospěláckého
- Vzbouřit se
- Experimentovat

Myslí si, že drogy jsou řešení. Ale nakonec se z drog stane problém.

Jakkoli je obtížné postavit se problémům tváří v tvář, následky užívání drog jsou vždy horší, než problémy, které se jimi člověk snaží řešit. Skutečným řešením je zjistit si fakta a s drogami vůbec nezačínat.

ZDROJE A ODKAZY:

Inhalant Abuse, National Institute on Drug Abuse (US)

Inhalants Pose Health Threat to Teens, Iowa Department of Public Health, 24 Mar 2008

Inhalant Use across the Adolescent Years, National Survey on Drug Use and Health (US), 13 Mar 2008

National Inhalant Abuse Taskforce Final Report, Melbourne, Australia, Nov 2005

Inhalants," Timothy Kaufman, M.D., emedicine.com, 9 Jul 2007

About Inhalants, National Inhalant Prevention Coalition

Intelligence Brief: Huffing, National Drug Intelligence Center, Nov 2001

Inhalants: Description/Overview, U.S. Drug Enforcement Administration

Inhalant Abuse, National Institute on Drug Abuse Research Report Series

Huffing --Inhalants, National Education Foundation of America

NIDA InfoFacts: Inhalants National Institute on Drug Abuse

Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách ESPAD, 2007

FOTOGRAFIE:
Strana 4 (lepidlo): BigStockPhoto
Strana 7: Thomas Tamm
Strana 8: Chadwick Meyers
Strana 14: iStockphoto
Strana 18: Talaria Enterprises

Miliony výtisků brožur jako je tato, byly rozdány lidem po celém světě ve 22 jazycích. Jsou průběžně aktualizovány či nově vytvářeny dle toho, jak se na ulicích objevují nové drogy a jsou zjišťovány jejich účinky.

Brožury publikuje Nadace pro svět bez drog (Foundation for Drug Free World), nezisková organizace sídlící v Los Angeles v Kalifornii, USA.

Nadace poskytuje vzdělávací materiály a poradenství a koordinuje mezinárodní síť organizací zabývajících se prevencí zneužívání drog. Spolupracuje s mládeží, rodiči, učiteli, neziskovými organizacemi a vládními úřady — a s kýmkoli dalším, kdo má zájem pomáhat lidem žít život bez drogové závislosti.

FAKTA, KTERÁ POTŘEBUJETE ZNÁT

Tato brožura je jednou z řady publikací, které zahrnují fakta o marihuaně, alkoholu, extázi, kokainu, cracku, pervitinu, inhalantech, heroinu, LSD a zneužívání léků na předpis. Čtenář vyzbrojený těmito informacemi je schopen učinit rozhodnutí žít život bez závislosti na drogách.

Pro více informací nebo pro získání více výtisků této nebo ostatních brožur z této série kontaktujte:

Foundation for a Drug-Free World
1626 N. Wilcox Avenue, #1297
Los Angeles, CA 90028 USA

www.drugfreeworld.org
info@drugfreeworld.org
Tel.: 001 888 668 6378

Občanské sdružení
Řekni ne drogám –
řekni ano životu
Soběslavská 32
130 00 Praha 3

www.rekninedrogam.cz
info@rekninedrogam.cz
Tel.: 222 362 264